

**UCHWAŁA NR XVIII/122/2025
RADY GMINY ŚWIDNICA**

z dnia 26 listopada 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii na lata 2026-2029

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025r. poz. 1153) w związku z art. 4¹ ust. 1, 2 i 5, art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151, z 2024 r. poz. 93 oraz z 2025 r. poz. 118) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r., poz. 1939), **Rada Gminy Świdnica uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii na lata 2026-2029, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świdnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie dnia 1 stycznia 2026 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Tomasz Marczewski

Załącznik do uchwały nr XVIII/122/2025
Rady Gminy Świdnica
z dnia 26 listopada 2025 r.

**Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów
alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii
na lata 2026 – 2029**

Rozdział 1.

Wstęp

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.) samorząd lokalny zobowiązany jest do uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2026-2029 (zwanym dalej Programem) jest dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań profilaktycznych na terenie gminy Świdnica. Głównym celem programu jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i problemu narkomanii, a także integracją społeczną osób uzależnionych.

Głównym celem Gminnego Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r., poz. 2151),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity Dz.U. z 2024r. poz. 1673),

Rozdział 2.

Diagnoza do programu.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2026-2029 powstał w oparciu o analizę danych znajdujących się w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy. Ponadto w roku 2025 przeprowadzono diagnozę potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Świdnica, na podstawie której utworzono Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji usług społecznych na terenie Gminy Świdnica. Na podstawie danych określone zostały obszary systemu wsparcia, w zakresie których realizowany będzie *Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych na terenie Gminy Świdnica na lata 2025-2028*. Do każdego z obszarów opracowane zostały cele ogólne oraz szczegółowe, działania umożliwiające skuteczną realizację deinstytucjonalizacji usług społecznych w Gminie oraz podmioty odpowiedzialne za realizację tych działań. Jasne określenie tych elementów pozwala na skuteczne planowanie, realizację i ocenę postępów, zapewniając, że działania deinstytucjonalizacyjne będą odpowiadały na rzeczywiste potrzeby mieszkańców i przyniosą oczekiwane rezultaty.

Liczba mieszkańców w Gminie Świdnica wg. stanu na dzień 31 grudnia 2024r. wyniosła 6525 osób (źródło: Urząd Gminy Świdnica).

W latach 2002-2024 liczba mieszkańców wzrosła o 27,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,5 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa lubuskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Swidnica_lubuskie).

Na przestrzeni ostatnich trzech lat 2022-2024 z pomocy społecznej skorzystały: w 2022r. – 263 rodziny, w 2023r.- 240 rodzin, natomiast w 2024r. – 194 rodziny.

Powody korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy Świdnica odnoszą się najbardziej do ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby w rodzinach. W mniejszym zakresie, ale występującym - do potrzeby ochrony macierzyństwa, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, przemocy oraz do uzależnień.

Powody przyznania pomocy społecznej	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Ubóstwo	90	77	60
Potrzeba ochrony macierzyństwa	34	27	20
W tym potrzeba ochrony wielodzietności	16	11	9
Bezrobocie	114	100	84
Niepełnosprawność	87	64	50
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	17	11	12
W tym rodziny niepełne	6	3	3
W tym rodziny wielodzietne	1	1	1
Alkoholizm	34	23	21
Długotrwała lub ciężka choroba	154	117	90
Narkomania	0	0	0
Zdarzenie losowe	5	5	1
Sytuacja kryzysowa	1	5	0
Trudności po zwolnieniu z zakładu karnego	5	3	2

Tabela 2. Powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2022-2024.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy realizując pracę socjalną z rodzinami z terenu Gminy Świdnica stosuje narzędzie, jakim jest kontrakt socjalny, zatrudnia asystenta rodziny, prowadzi działalność Centrum Psychologiczno – Terapeutycznego, gdzie psycholog dla osób dorosłych udziela wsparcia psychologicznego dla osób dorosłych, psycholog dla dzieci pracuje z dziećmi, młodzieżą i rodzinami, oraz zatrudnia specjalistę ds. uzależnień, który udziela wsparcia osobom uzależnionym od alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz innych uzależnień. Od otwarcia Centrum Psychologicznego do końca roku 2024 ze wsparcia psychologa dla osób dorosłych skorzystało 255 osób. W roku 2024 zgłosiło się 25 nowych osób. Ponadto 16 osób zostało skierowanych do Centrum w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty).

Z terapii uzależnień w roku 2024 skorzystało 46 osób. Ponadto w ramach podejmowania leczenia odwykowego Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy współpracuje z instytucjami pomocowymi takimi jak: Szpital dla nerwowo i psychicznie chorych w Ciborzu, Lubuskim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień i Współuzależnień w Zielonej Górze oraz innymi placówkami lekarskimi i terapeutycznymi. W toku pracy socjalnej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy motywuje osoby do utrzymywania zdrowego stylu życia, a osobom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej jest proponowana m.in. pomoc finansowa w celu poddania się farmakologicznemu leczeniu odwykowemu. Ponadto pomoc finansowa dla osób z problemem uzależnień jest zależna od podejmowanych działań i podjęcia współpracy w celu poprawy swojej sytuacji.

W 2024 r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy prowadziła 7 spraw. Do Gminnej Komisji wpłynęło 5 nowych wniosków odnośnie nadużywania alkoholu natomiast 2 sprawy były prowadzone z roku poprzedniego. Na posiedzeniach Gminnej Komisji stawiło się 5 osób, 2 osoby nie stawily się na wystosowane wezwania. Wszystkie wnioski, które wpłynęły do GKRPA rozpatrywano na wniosek Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy. GKRPA skierowała 5 osób do specjalisty uzależnień w Centrum Psychologiczno- Terapeutycznym w Świdnicy. Ponadto 1 osoba została skierowana do Lubuskiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień i Współuzależnień i ukończyła terapię. 1 osoba została skierowana do WOTUW w Zielonej Górze - Oddział dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu i ukończyła terapię. GKRPA skierowała 1 wniosek do Sądu o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Ponadto GKRPA sfinansowała warsztaty profilaktyczne dla uczniów dwóch szkół podstawowych z terenu Gminy Świdnica. Ponadto 2 członków komisji odbyło specjalistyczne szkolenia z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych. Natomiast w roku 2025 zanotowano 8 nowych wniosków, które wpłynęły do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisja skierowała 1 wniosek do Sądu dotyczący poddania się leczeniu odwykowemu.

Działania GOPS	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Liczba kontraktów socjalnych	30	10	12
Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	15	15	15
Praca socjalna – liczba rodzin	155	156	119

Tabela 3. Działania podejmowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na rzecz rodzin z terenu gminy Świdnica w latach 2022-2024.

Rozdział 3.

Podstawowe strategie działania w Gminie Świdnica

1. Działania administracyjne mające ograniczyć spożycie napojów alkoholowych oraz zmianę kultury ich spożycia przez osoby dorosłe.
2. Upowszechnianie edukacyjnych programów profilaktycznych w szkole, rodzinie, środowisku.
3. Zwiększenie dostępności i skuteczności programów dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.
4. Zwiększenie dostępności i skuteczności programów interwencji psychologicznej służącej przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz uzależnieniom behawioralnym.
5. Nadzór nad przestrzeganiem zasad prawnych służących kontroli postępowania osób nietrzeźwych w szczególności nietrzeźwych kierowców, sprawców przemocy, a także osób pijących alkohol w pracy.
6. Nadzór nad przestrzeganiem zasad prawnych służących kontroli w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych (w szczególności sprzedaży alkoholu nieletnim, nielegalnego pochodzenia, reklamowania napojów alkoholowych).
7. Edukacja publiczna mająca na celu promocję zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji oraz informowanie o konsekwencjach nadużywania alkoholu i metodach zapobiegania szkodom zdrowotnym.
8. Badanie i monitorowanie zjawisk w sferze problemów alkoholowych.
9. Wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe, które są ukierunkowane na zapobieganie lub zmniejszenie szkód związanych z alkoholem, narkomanią.
10. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i wychowawczej (w szczególności dla dzieci i młodzieży), rozwijanie edukacji publicznej i szkolnej w dziedzinie przeciwdziałania narkomanii, a zwłaszcza w zakresie umiejętności wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na prawdopodobieństwo zażywania narkotyków i postępowania z osobami uzależnionymi, w tym z uzależnieniami behawioralnymi.

Rozdział 4.

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych substancji psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych. Kształtowanie polityki alkoholowej oraz przeciwdziałania narkomanii poprzez zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień. Wzrost kompetencji mieszkańców i uczniów szkół znajdujących się na terenie gminy z zakresu problematyki uzależnień i zachowań ryzykownych.

Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu, narkotyków itp., wytycza główne kierunki działań profilaktycznych oraz działań mających na celu rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii, integrację i reintegrację społeczną osób współuzależnionych i uzależnionych. W latach 2026-2029 ww. cele główne będą kontynuacją podjętych działań w latach poprzednich i planuje się je realizować poprzez następujące cele szczegółowe.

Cele programu

Cele szczegółowe:

Zadanie 1.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i psychologicznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz osób zagrożonych uzależnieniem. Prowadzenie Centrum Psychologiczno – Terapeutycznego przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy tj. zatrudnienie specjalisty ds. uzależnień, psychologa dla osób dorosłych oraz psychologa dla dzieci i młodzieży.

Zadanie 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez: upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym, podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy, podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc, zakup materiałów edukacyjnych dla rodzin z problemem alkoholowym oraz osób doświadczających przemocy i zagrożonych przemocą, finansowanie działań informacyjno-edukacyjnych, kampanii, szkoleń, porad, konferencji w zakresie interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wdrażanie i finansowanie programów profilaktycznych adresowanych do uczniów, ukierunkowanych na ograniczenie zachowań problemowych związanych z przemocą, finansowanie metod pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie, mających na celu zwiększenie umiejętności i możliwości radzenia sobie z przemocą (programy, warsztaty).

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym: prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych, programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych. Prowadzenie badań związanych z diagnozą zachowań problemowych, używaniem substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież. Edukacja publiczna w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom

behawioralnym: upowszechnianie informacji o dostępnej ofercie pomocy na terenie gminy, udział w kampaniach dot. profilaktyki uzależnień, wzmacniania więzi rodzinnych organizowanie pikników rodzinnych, obchodów lokalnych dni trzeźwości oraz eventów promujących alternatywne wobec alkoholu i innych uzależnień formy spędzania wolnego czasu, zakup publikacji, dostępu do platform internetowych pogłębiających wiedzę nt. problemów uzależnień, przemocy, nałogów. organizowanie lokalnych seminariów, konferencji, kampanii w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem uzależnień Monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy. Aktywna współpraca z lokalnymi mediami Urzędu Gminy Świdnica. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach: działania edukacyjne np. kampanie społeczne z zakresu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy poprzez finansowanie/dofinansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, naradach dotyczących problematyki oraz zakup materiałów edukacyjnych. Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych.

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii.

Zadanie 5.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Występowanie przed Sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadanie 6.

Prowadzenie działań wynikających z procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, w tym: przyjmowanie wniosków, przygotowywanie pism i wszelkiej dokumentacji, pokrywanie kosztów wydawania opinii przez biegłych orzekających w sprawie uzależnienia od alkoholu i opłat sądowych, pokrywanie kosztów doręczeń komorniczych.

Zadanie 7.

Zabezpieczenie pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Obsługa administracyjna prac GKRPA. Szkolenia dla członków GKRPA w zakresie: podnoszenie kompetencji w sprawach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii,

przemocy, uzależnień behawioralnych podnoszenie poziomu wiedzy interdyscyplinarnej członków GKRPA. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach GKRPA

Rozdział 5.

Zasady funkcjonowania i wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy

1. Członkowie komisji są zobowiązani do podnoszenia swoich kompetencji przez udział w organizowanych szkoleniach i kursach z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy.
2. Szkolenia, kursy są finansowane ze środków przeznaczonych na realizację niniejszego programu.
3. Posiedzenia komisji odbywają się według potrzeb i są zwoływane przez przewodniczącego komisji.
4. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy przysługuje miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe za prace wykonane w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niniejszego Programu, bez względu na ilość posiedzeń komisji.
5. Ryczałt miesięczny ustala się przyjmując za podstawę obowiązujące minimalne wynagrodzenie, tj. 20% minimalnego wynagrodzenia pracowników określonego przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej dla przewodniczącej i 15% minimalnego wynagrodzenia pracowników określonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dla członka komisji.
6. Podstawę wypłaty wynagrodzeń stanowi podpisane przez przewodniczącego zestawienie liczby posiedzeń za dany miesiąc wraz z uwierzytelnionymi kopiami list obecności.
7. Wynagrodzenie ryczałtowe wypłacane jest za dany miesiąc z dołu do 15 dnia następnego miesiąca.

Rozdział 6.

Postanowienia końcowe

1. Finansowanie zadań Programu będzie dokonywane ze zgromadzonych środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Świdnica.
2. Plan rzeczowo – finansowy do Programu będzie przyjmowany rocznie w odniesieniu do danego roku budżetowego realizacji Programu.
2. Nadzór na realizacją Programu sprawuje Rada Gminy Świdnica oraz Wójt Gminy Świdnica.
3. Realizatorzy programu:
 - a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy,
 - b) Centrum Psychologiczno-Terapeutyczne w Świdnicy,

- c) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Świdnicy oraz Szkoła Podstawowa w Słonem (pedagog, psycholog),
- d) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Świdnicy,
- e) Komisariat Policji II w Zielonej Górze,
- f) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1, ust. 2 , ust. 2a i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2151), Rada Gminy uchwała program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Dotychczasowy Gminny Program przestaje obowiązywać z dniem 31.12.2025r. Mając na uwadze powyższe konieczne jest uchwalenie nowego Programu. Biorąc pod uwagę powyższe, przyjęcie uchwały jest zasadne.